

İSPAT:

1. Varsayalım ki 2 tane sıfır elemanı vardır. Bu sıfırları 0 ve $0'$ ile gösterelim. O halde,

$$\forall x \in \mathbb{R}, x+0 = x \quad (1.1)$$

ve

$$\forall x \in \mathbb{R}, x+0' = x \quad (1.2)$$

(1.1) eşitliği her bir x elemanı için sağlandığından $x=0'$ alınabilir. Buna göre (1.1) denklemi

$$0'+0=0'$$

halini alır. Benzer şekilde (1.2) eşitliğinde de $x=0$ alınırsa bu eşitlik

$$0+0'=0$$

halini alır. Dolayısıyla bu son iki eşitlikten $0=0'$ elde edilir.

2. $x \in \mathbb{R}$ keyfi olsun. y ve y' elemanları x 'in toplamaya göre iki tersi olsun. O halde, $x+y = x+y' = 0$ olur. Dolayısıyla,

$$y' = y'+0 = y'+(x+y) = (y'+x) + y = 0 + y = y \text{ elde edilir.}$$

3. $x+a = b$ denkleminde eşitliğin iki tarafına $-a$ eklenirse

$$(x+a)+(-a) = b+(-a) \Leftrightarrow x+(a+(-a)) = b+(-a) \Leftrightarrow x+0 = b+(-a) \Leftrightarrow x = b+(-a) = b-a \text{ elde edilir. Bu da } x+a = b \text{ denleminin tek çözümünün } b-a \text{ olduğunu gösterir.}$$

4. Varsayalım ki 2 tane birim eleman vardır. Bunları 1 ve $1'$ ile gösterelim. O halde,

$$\forall x \in \mathbb{R}, x \cdot 1 = x \quad (2.1)$$

ve

$$\forall x \in \mathbb{R}, x \cdot 1' = x \quad (2.2)$$

(1)'dekine bezer biçimde (2.1) ve (2.2) eşitliklerinden $1' \cdot 1 = 1'$ ve $1 \cdot 1' = 1$ elde edilir. Buradan da $1' = 1$ olduğu görülür.

5. $a \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ keyfi olsun. b ve b' sayıları a 'nın çarpmaya göre iki tersi olsun. O halde $a \cdot b = a \cdot b' = 1$ olur. Dolayısıyla,

$$b' = b' \cdot 1 = b' \cdot (a \cdot b) = (b' \cdot a) \cdot b = 1 \cdot b = b \text{ elde edilir.}$$

6. $a \cdot x = b$ denkleminde eşitliğin iki tarafı a^{-1} ile çarpılırsa

$$a^{-1} \cdot (a \cdot x) = a^{-1} \cdot b \Rightarrow (a^{-1} \cdot a) \cdot x = a^{-1} \cdot b \Rightarrow 1 \cdot x = a^{-1} \cdot b \Rightarrow x = a^{-1} \cdot b = b \cdot \frac{1}{a} = \frac{b}{a} \text{ elde edilir. Bu}$$

ise $a \cdot x = b$ denklemin tek çözümünün $\frac{b}{a}$ olduğunu gösterir.

7. $a \in \mathbb{R}$ keyfi olsun. $a \cdot 0 = a \cdot (0+0) = a \cdot 0 + a \cdot 0 \Rightarrow a \cdot 0 = a \cdot 0 + a \cdot 0$. Son eşitliğe her iki taraftan $-a \cdot 0$ eklenirse

$$a \cdot 0 + (-a \cdot 0) = (a \cdot 0 + a \cdot 0) + (-a \cdot 0) \Rightarrow 0 = a \cdot 0 + (a \cdot 0 + (-a \cdot 0)) \Rightarrow 0 = a \cdot 0 + 0 \Rightarrow a \cdot 0 = 0$$

elde edilir.

8. $a, b \in \mathbb{R}$ için $ab = 0$ olsun. $a \neq 0 \Rightarrow b = 0$ olduğunu göstermek yeterlidir. Çünkü $a = 0$ ise problem çözülmüş olur. $a \neq 0$ ise b 'nin sıfır olduğunu göstermek gereklidir. Şimdi $a \neq 0 \Rightarrow b = 0$ olduğunu gösterelim:

$a \neq 0$ olduğuna göre II_4 'e göre a^{-1} vardır. $ab = 0$ eşitliğinde iki tarafı a^{-1} ile çarpalım:

$$a^{-1}(ab) = a^{-1}0 = 0 \Rightarrow (a^{-1}a)b = 0 \Rightarrow 1b = 0 \Rightarrow b = 0.$$

9. $a \in \mathbb{R}$ keyfi olsun. $0a = 0 \Rightarrow (1+(-1))a = 0 \Rightarrow 1a + (-1)a = 0 \Rightarrow a + (-1)a = 0$. Son eşitliğin iki tarafına $-a$ eklersek $(-1)a = -a$ elde edilir.

10. Önce $-(-a) = a$ olduğunu, yani, bir reel sayının tersinin tersinin kendisine eşit olduğunu ispatlayalım:

$b = -a$ dersek $a + b = a + (-a) = 0$ olduğundan a sayısı b 'nin toplamaya göre tersidir. Yani

$a = -b = -(-a)$ elde edilir. Buna göre (9)'dan,

$$(-1)(-a) = -(-a) = a.$$

$$11. a \in \mathbb{R} \Rightarrow (-a)(-a) = ((-1)a)((-1)a) = (-1)(-1)aa = 1aa = aa = a^2$$

$$12. a < b \wedge b \leq c \Rightarrow a < b \wedge (b = c \vee b < c) \Rightarrow (a < b \wedge b = c) \vee (a < b \wedge b < c)$$

$\Rightarrow a < c \vee a < c \Rightarrow a < c$ elde edilir. $a \leq b \wedge b < c \Rightarrow a < c$ ve $a \leq b \wedge b \leq c \Rightarrow a \leq c$ benzer biçimde ispatlanır.

13. $0 < a$ keyfi olsun. IV_2 ile eşitsizliğin iki tarafına $-a$ ekleyebiliriz.

$$(-a) + 0 < a + (-a) \Rightarrow -a < 0$$

$a \leq b \wedge c \leq d \Rightarrow a + c \leq b + d$ olduğunu ispatlayalım:

$a \leq b \Rightarrow a = b \vee a < b \Rightarrow a + c = b + c \vee a + c < b + c \Rightarrow a + c \leq b + c$, benzer şekilde,

$c \leq d \Rightarrow c = d \vee c < d \Rightarrow c + b = d + b \vee c + b < d + b \Rightarrow c + b \leq d + b \Rightarrow b + c \leq b + d$. O halde,

$a + c \leq b + c \wedge b + c \leq b + d \Rightarrow a + c \leq b + d$ elde edilir. $a \leq b \wedge c < d \Rightarrow a + c < b + d$ benzer şekilde ispatlanır.

14. $0 < a \wedge 0 < b \Rightarrow 0 < ab$ olduğunu ispatlayalım:

$0 < b$ eşitsizliğinde iki tarafı a ile çarparsak $0 < a$ olduğundan IV_3 'e göre eşitsizlik korunur.

Buna göre, $a0 < ab \Rightarrow 0 < ab$ elde edilir.

$a < 0 \wedge 0 < b \Rightarrow ab < 0$ olduğunu ispatlayalım:

$a < 0$ eşitsizliğinde iki tarafı b ile çarparsak $0 < b$ olduğundan IV_3 'e göre eşitsizlik korunur.

Buna göre, $ab < 0b \Rightarrow ab < 0$ elde edilir.

$a < 0 \wedge b < 0 \Rightarrow 0 < ab$ olduğunu ispatlayalım:

$a < 0 \Rightarrow 0 < -a$ 'dır. $b < 0$ eşitsizliğinde her iki tarafı $-a$ ile çarparsak $0 < -a$ olduğundan IV_3 'e göre eşitsizlik korunur. Buna göre, $(-a)b < (-a)0 \Rightarrow -ab < 0 \Rightarrow 0 < ab$ elde edilir.

$a < b \wedge c < 0 \Rightarrow bc < ac$ olduğunu ispatlayalım:

$c < 0 \Rightarrow 0 < -c$ 'dir. $a < b$ eşitsizliğinde her iki tarafı $-c$ ile çarparsak $0 < -c$ olduğundan IV_3 'e göre eşitsizlik korunur. Buna göre,

$(-c)a < (-c)b \Rightarrow -ac < -bc \Rightarrow -ac + (ac + bc) < -bc + (ac + bc) \Rightarrow bc < ac$ elde edilir.

15. Önce $0 < 1$ olduğunu ispatlayalım. Aksini varsayalım. $1 \leq 0$ olsun. $0 \neq 1$ olduğundan $1 < 0$ olmalıdır. **(14)**'ün son şikkında $a=1$, $b=0$ ve $c=1$ alınırsa $0 \cdot 1 < 1 \cdot 1 \Rightarrow 0 < 1$ elde edilir. Demek ki varsayımımız yanlıştır. $0 < 1$ olmalıdır.

$0 < a$ keyfi verilsin. Varsayalım ki $a^{-1} < 0$ 'dır. O halde **(14)**'ün ikinci şikkına göre $a \cdot a^{-1} < 0 \Rightarrow 1 < 0$ elde edilir. Bu ise çelişkidir. Demek ki $0 \leq a^{-1}$ 'dir. $a^{-1} = 0$ olsaydı $a \cdot a^{-1} = a0 \Rightarrow 1 = 0$ olurdu. Dolayısıyla $0 < a^{-1}$ 'dir.

16. $0 < a \wedge a < b$ olduğundan $0 < b$ ve **(15)**'ten $0 < b^{-1}$ olduğu açıktır. Şimdi $b^{-1} < a^{-1}$ olduğunu gösterelim:

$0 < a^{-1}$ ve $0 < b^{-1}$ olduğundan **(14)**'ün birinci şikkına göre $0 < a^{-1}b^{-1}$ 'dir. $a < b$ eşitsizliğinin iki tarafını $a^{-1}b^{-1}$ ile çarparsak $0 < a^{-1}b^{-1}$ olduğundan IV_3 'e göre eşitsizlik korunur. Buna göre, $(a^{-1}b^{-1})a < (a^{-1}b^{-1})b \Rightarrow b^{-1} < a^{-1}$ elde edilir.